

Zeitschrift: Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)
Herausgeber: Romania (Societat de Students Romontschs)
Band: 16 (1918)

Rubrik: Rapport sur della 22avla e 23avla redunonza gen. della Romania ils 2 de Settember 1917 a Vella

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 02.04.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

disquora en num dell' «Uniun romontscha» a Cuera e rapporta, che quella duei esser ussa a Cuera ina ferma posiziun encunter il camp german (ella vivi!). Aunc ditg eis ei vegniu sedivertiu; interessantas peroraziuns e producciuns en poesias e cant ein succedidas. Giachen Giusep Paly, stud. phil. de Caprau ei passaus si sco niev poet. —

Nus stuein taxar il dequors e success della reuniun a Razen per fetg buns. Saluteivels e progressivs conclus, che demuossan aviartamein il fug, che nos amitgs han per lur lungatg-mumma, ein vegni pri e nus lein sperar, che tals vegnien era exequi sco songt' obligaziun visavi a nies scazi retic, il Romontsch. Eviva nosa viarva!

Gion Capaul, theol., actuar della Romania.

RAPPORT

sur della 22^{avla} e 23^{avla} redunonza gen. della Romania

ils 2 de Settember 1917

a Vella.

Sin l'antica tuor della venerabla baselgia de Pleiv, en vesta dil péz Regina e d'in tschupi de vitgs e vischnaucas lumnezianas, sgolatschava ils 2 de Settember 1917 la bandiera della Romania. Il liunge e stentus viadi sco era la sgarscheivla uiara mundiala, han buca saviu e pudiu stermentar ils fegls della musa pompelusa de comparer era quest onn tier la redunonza generala. Cun ina certa luschetia e cun ferma speronza sin ina buna realisaziun de nies scoppo, dumbravan nus denter nosas retschas campiuns ord las pli allontanadas valadas e vischnaucas della Cadi, premurai filisters dil Plaun, stimai e carezai compatriots de Sur- e

Sutses sco era numerus e curaschus representants dell' avonguardia de Cuera.

Il pres. lic. jur. G. Condrau arva la sessiun interna, liquidond schi spert sco pusseivel las fattschentas correntas. En in stupent plaid, en elegida viarva romontscha cloma el tier alla numerosa raspada in cordial beinvegni ella capitala della Lumnezia. Contristaus seregorda el della mort de dus valents e premurai amitgs della muinma romontscha, stud. phil. Stan. Deplazes e Matiu Cathomas cand. med., ils quals ina prematura mort ha clamau ord nies miez. Ils cars amitgs ruaussien en paisch!

Approbaus il protocoll ed il quen, dal qual resulta il cuntenteivel saldo activ de ca. 1000 fr., delucidescha Prof. Dr. Tuor las differentas difficultats, che han retardau l' ediziun della nova annada de quel.

Rev. Sgr. plevon R. Caminada porscha il project per stampar in cudischet per las compagnias de mats, consistent ord 25 canzuns veglias ed originalas romontschas. Redacziun ed ediziun vegnan surdadas alla commissiun de tschun members, legid' ora igl onn vargau, alla testa il surnumnau Sgr. plevon. L' ediziun dil niev opus periodic «Nies tschespet» sco lectura populara, vegn punctuada e messa sin buna via. — Cun respect seregord' ins della lavur prestada dall' uniun romontscha a Cuera sco era dallas accademias sils gimnasis, giavischond ch' il romontsch possi era anflar urbida el ravugl della scola claustrala a Mustér.

La destinaziun dil liug festiv per igl onn vegnent vegn surschada al comite. Dalla buca fetg

numerusa activitas vegn il niev comite componius sco suonda:

Commembers d' honur:

Rev. Sgr. plevon Rest Gius. Caminada

Sgr. redactor G. Demont.

Activs:

stud. theol. Gion Capaul, president;

stud. theol. P. Sig. Giger, vice-pres.

stud. phil. Bat. Berther, actuar.

Pli splendusa ed animada che quell'as sche-
tgas tractandas ei la redunonza populara stada.
Las duas oreifras musicas de Cumbel e Lumbrein,
allas qualas nus admettein cheu in cauld engra-
ziament, compognan ina raspada de ca. 500 per-
sunas, umens e femnas, studiai, sempels purs e
puras engiuviars tier la venerabla baselgia de Pleiv,
per tedlar leu il fetg interessant referat. dil va-
lent scribing ed oratur lumnezian, Rev. Sgr plev.
Rest Caminada, titulaus: «Ord la historia della
Lumnezia.» En siu eloquent plaid d' introducziun
dat Sgr. lic. jur. G. Condrau in' egliada sin ils pie-
vels uregionts, mussond cun arguments ord la hi-
storia, ch' il supprimer l' atgnadat d' in pievel porti
adina vendetga e ch' il star en per quella atgna-
dat e democrazia seigi adina stau ina fontauna
de benedicziun.

El concluda cun ils bials plaids de nies prenci
poet:

«Perquei stai si, defenda,

Romontsch tiu vegl lungatg,

Riguard pretenda, per tiu pertratg.» —

Sinquei pren Rev. Sgr. plevon Caminada il
plaid. En flessionta viarva romontscha, cun clara
e sonora vusch dat el ina survesta della historia
politica-religiusa lumneziana. Igl entir referat ei

staus ina excellenta realisaziun de siu plaid final. «Cavei pli a funs sin vegl sulom e vus anfleis gronds scazis, restei fideivels a vossas veglias isonzas.»

Sgr. cuss. naz. Dr. Alois Steinhauser exprima siu cauld engraziament al pievel lumnezian per sia nunbaluonta fideivladat en la defensiu de nos princepis catolics-conservativs. La «Ligia de Porclas», che ha inauguru la fiasta cun la biala canzun de Steiner «Alla patria», siara era quella cun ina secunda canzun. «La battaglia de Carner».

La suondonta reuniun hilarica sco franc era l'entira fiasta della Romania a Vella ha segir cuntentau scadin participont. Peroraziuns, producziuns en poesia, cant e musica han buca muncau e per taid viaden ella notg ha la stupenta glina-pleina mussau a bein enqual amitg della Romania la via sur Porclas a Glion.

Igl onn present cun sias temas e sgarschurs malsognas e miserias ha cun tutta buna veglia buca lubiu al president della Romania de clamar commembers ed amitgs de quella tier l'annuala festivat populara. Ord quei motiv, sco era per liquidar differentas fatschentas ha il *comite* en uniu cun la commissiun redaczionala giu ils 5 d'Uost a Glion el hotel della Cruna ina pintga *sessiun*. Discussionadas ein las sequentas tactandas vegnidas: Retard digl Ischi, fondo Camathias e reduonza populara.

Scadin premurau lectur ed amitg digl Ischi sto seperschuader e forsa cun empau malaveglia encunter comite e redacziun, che la davosa annada de quel ei comparida, igl ei ussa treis onns. Meins enconuschentas ein denton als biars las dif-

ferentas difficultats, che han retardau l' annuala e successiva ediziun de quei carezau e spetgau amitg dil pievel romontsch. Sgr. redactor Dr. P. Tuor — al qual il comite ha tier quella caschun saviu exprimer cheu in cordial e sincer auguri tier sia nomina sco rector magnificus dell' universitat de Friburg, selegrond per la honor dada cheutras al pievel romontsch, — delucidescha quellas difficultats mettend la gronda quolpa sin il rigurus temps d' uiara e differentas circumstanzias externas. Gia 1916 era igl Ischi tont sco finius per la stampa. Suenter la mort de cuss. naz. Dr. C. Decurtins, digl emprem meriteivel redactor de quel, han ins anflau per gest e dueivel e quei buca senza raschun, ch' igl emprem Ischi suenter sia mort porti alla testa siu maletg e sia biografia. Quella dificila lavur ei vegnida surdada a Sgr. prof. Lombriser, il qual ha muort maldispostadat aunc ussa buca saviu metter ella en disposiziun al redactor. — Sin proposiziun de Dr. G. Cahannes vegn quella lavur, per saver schar comparer igl Ischi tont pli spert, remessa sin pli tard e remplazzada ad interim tras ina lavur de Dr. P. Tuor, medemamein sur Decurtins.

Rev. Sgr. plevon Camathias, il valent poet romontsch, surdat alla Romania il premi de 1000 fr. retscharts dall' uniu «Schiller,» culla condiziun acceptada, secapescha cun gronda promptadat, de schar comparer aschibaul sco selai siu niev opus poetic: «Historias de Munt S. Gieri» en ina biala ediziun illustrada per il pievel e las scolas. L' entira Romania vegn a tener endament cun gronda renconuschientscha la generusadat ed igl idealismus de Sur Camathias.

Al tierz tractandum han las prescripziuns le-

galas pervia della nauscha «spagnola» dau ina sperta sligiazion en senn negativ, aschia ch'ina redunonza populara ha buca saviu vegnir tenuta per uonn. Il comite vegn confirmaus e resta en funcziun per igl onn suondont.

Bat. Berther, stud. ret. nat., actuar.

L' academia romontscha de Maria Hilf, Sviz.

Cun satisfacziun ha il pievel romontsch beneventau il Schaner d. q. la nova, ch'ei seigi seconstituu el collegi de Maria Hilf a Sviz in' academia romontscha*).

Il meret per quei grond pass en favur de nies Romontsch auda a Sgr. prof. Augustin Giger, prefect el collegi. L' academia compeglia tuts ils students romontschs de nies collegi. Igl onn vargau ha ella giu il respectabel diember de 21 commember, representants de divers idioms romontschs. Siu intent seresultescha ord ils principals puncts programatics tschentai ed approbai ell' emprema sessiun, ils 16 de Schaner 19 7. L' academia romontscha duei:

1. Reunir ils students romontschs dil collegi tier in' emperneivla uretta denter romontschs.
2. Augmentar l'enconuschientscha dil lungatg mumma e svegliar la carezia per el.

En quei senn ei l'uniun era ida frestgamein e senza terglinar vid la lavur. Sut directiva de Sgr. prof. Giger, che ha, cun sincer e saun idealismus, surpriu il protectorat della nova, aunc dubiu a scaffiziun, eis ei vegniu teniu quatter sessiuns.

Per mussar igl imposant dil Romontsch e per giugar ora alla bial' entschatta in capo-trumpf, ei directamein ella emprema sessiun, ils 25 de Fevrer, il Homer reto-romontsch, G. H. Muoth, passaus silla tribuna. Il president, stud. phil. Giachen Pally, ha entras la biografia dil grond poet nazional, prida da vesta specific literarica, mussau als giuvens students la bellezza de nies lungatg, la forza spimonta e la buglenta energia, che dorma en nossa viarva. Il resultat

*) El collegi de Sviz esisteva ina flurenta academia romontscha gia els anno 1893—1895. Ella ei stada ina precursura de nossa Romania.